

Til lovforslag nr. L 63. Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 29. marts 1989

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om lige løn til mænd og kvinder

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlig henvendelse fra Dansk Arbejdsgiverforening.

Der er af arbejdsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og/eller tiltrådte ændringsforslag.

Et flertal inden for mindretallet (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) konstaterer med tilfredshed, at lovforslaget styrker Ligestillingsrådets rolle, både hvad angår muligheden for ved egen drift at tage sager om lige løn og ligebehandling op, og hvad angår Ligestillingsrådets mulighed for at skaffe sig oplysninger i forhold til behandling af ligelønssager.

Socialdemokratiet finder ligeledes, at det er et fremskridt, at overtrædelse af virksomheders oplysningspligt straffes med bøder.

Ligelønsloven er dog selv med disse forbedringer desværre fortsat et utilstrækkeligt lovgrundlag til sikring af en reel ligeløn til mænd og kvinder.

Stik imod de politiske bestræbelser, der er i fuld gang i EF-regi på at ændre bevisbyrden i ligelønssager, har arbejdsministeren på den hjemlige arena valgt en defensiv og bagstræberisk linje.

Denne linje er politisk uacceptabel for Socialdemokratiet, og det virker endvidere ejendommeligt, at flertallet i det danske Folketing ikke kan følge de nye principper for bevisbyrden, som arbejdsministeren i EF-sammenhæng har tilsluttet sig.

Det havde været mere betryggende, om arbejdsministeren og flertallet havde været i overensstemmelse med flertallet i Folketingets Markedsudvalg. Det er overraskende, at dette flertal ikke har minifesteret sig i Arbejdsmarkedsudvalget.

Socialdemokratiet har arbejdet for, at ligelønslovens grundlag for en reel ligestilling på arbejdsmarkedet skulle styrkes bl.a. igennem:

- forbud mod afskedigelse af en lønmodtager på grund af dennes ligelønsskrav,
- krav om genansættelse i forbindelse med en usaglig afskedigelse,
- krav om op til 78 ugers løngodtgørelse og
- krav om, at bevisbyrden påhviler arbejdsgiveren.

Disse krav har flertallet i Arbejdsmarkedsudvalget ikke tilsluttet sig, hvilket bl.a. er et udtryk for, at Dansk Arbejdsgiverforening spiller en aldeles magtfuld rolle over for regeringen.

Et mindretal inden for mindretallet (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker at udtale, at når det er nødvendigt med liggeretslove, er det selvfølgelig, fordi der i vort samfund stadig væk er en række områder, hvor liggeret ikke er en selvfølge.

Ingen er ubekendt med, at på trods af ligelønslove så er der rent faktisk ikke tale om, at ligelønnen er indført. Det har mange årsager, som ikke her skal beskrives. Men det må være klart, at med love i hånden er det muligt at komme videre i retning af ligeløn og anden ligebehandling.

Derfor har Socialistisk Folkeparti da også aktivt gennem mange år arbejdet for så god en lovgivning som overhovedet muligt, hvad angår ligeløn, ligebehandling og liggeret.

Det er mange år siden, at debatten om positive særforanstaltninger startede. Allerede i den første ligestillingslov forsøgte Socialistisk Folkeparti at få dette indført, men uden held. Heldigvis er kvindernes egen kamp for ligestilling aldrig ophørt, men til gengæld for den store synlighed heraf i halvfjerdsere er kampen ført ind dér, hvor beslutningerne tages, og det er nu for mange partier, der tidligere var imod særforanstaltninger, en selvfølge, at det må til.

Der er dog stadig forskel på, hvor langt de forskellige partier vil gå, hvilket da også fremgår af dette lovforslag. Der er stillet ændringsforslag, der ikke kan få alles støtte, hvilket er beklageligt. Under alle omstændigheder er nu et vigtigt princip indført, nemlig den omvendte bevisbyrde ved afskedigelse på grund af graviditet, barsel og adoption og ikke kun under fravær.

Der skal ikke herske tvivl om, at et godt samarbejde ikke mindst mellem kvinderne fra de forskellige partier både i opposition og inden for regeringspartierne har fået arbejdsministerens lovforslag forbedret betydeligt. Derfor er det dobbelt ærgerligt, at det ikke lykkedes fuldt ud.

Et andet mindretal (Det Konservative Folkeparti, Venstres, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget)

indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Et tredje mindretal (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men kan dog tiltræde det af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Et fjerde mindretal (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* og kan tiltræde det af arbejdsministeren stillede ændringsforslag, men vil ved lovforslagets 2. behandling redegøre for sin stilling til de øvrige ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af et mindretal (S og SF):

Til § 1

1) Nr. 1 affattes således:

»1. § 3 affattes således:

»§ 3. En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne har fremsat krav om ligeløn, herunder om lige lønvilkår.

Stk. 2. Det påhviler arbejdsgiveren at bevise, at en afskedigelse ikke er foretaget i strid med stk. 1.

Stk. 3. En afskedigelse i strid med stk. 1 underkendes efter påstand herom. En afskediget lønmodtager kan dog i stedet nedlægge påstand om en godtgørelse.

Stk. 4. Godtgørelsen kan ikke overstige 78 ugers løn beregnet efter den afskedigede lønmodtagers gennemsnitsfortjeneste gennem det sidste år.«

2) Som nyt nummer indsættes efter nr. 2:

»01. I § 6 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Har lønmodtageren sandsynliggjort, at der sker en lønmæssig forskelsbehandling, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at der er objektive ikke-kønsbetingede grunde til forskelsbehandling.«

Af arbejdsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 2

3) I paragraffen ændres ordene »1. april« til:
»1. maj«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ved usaglige afskedigelser er genansættelse foruden dækning af løntabet i den mellemliggende periode eneste logiske konsekvens, såfremt den usagligt afskedigede lønmodtager ønsker dette. Det er i så henseende ikke rimeligt at imødegå en obligatorisk adgang til genansættelse med mulige efterfølgende samarbejdsvanskeligheder. Efter genansættelse påhviler det begge parter at medvirke til et rimeligt samarbejde, og den genansattes manglende vilje hertil udgør en saglig afskedigelse, og denne må derfor naturligt bære risikoen, hvis samarbejdet ikke kan genetableres.

Godtgørelsen til den usagligt afskedigede lønmodtager, der ikke ønsker genansættelse, må i alle tilfælde fastsættes ud fra niveauet, der fastlægges i loven om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold, idet der ikke ses at være nogen begrundelse for at behandle disse tilfælde forskelligt.

Til nr. 2

Når arbejdsgiverne hæger om ledelsesretten, er det således naturligt også at lægge bevisbyrden for, at denne udøves ud fra saglige hensyn, hos dem, der er nærmest til at begrunde egne dispositioner.

Til nr. 3

Ændringsforslaget er en følge af, at lovforslaget formentlig ikke bliver vedtaget inden den 1. april 1989.

Pia Christmas-Møller (KF) Kirkegaard (KF) Connie Hedegaard (KF)

Jens Peter Jensen (V) Traberg Smidt (V) Glistrup (FP) Jørgen Estrup (RV)

Bollmann (CD) fmd. Glønborg (KRF) Jytte Andersen (S) Bakholt (S)

Søren B. Jørgensen (S) nfm. Kaj Poulsen (S) Strunge (S) Tommy Dinesen (SF)

Lilli Gyldenkilde (SF) Ole Henriksen (SF)